

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

5. De Partitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

do duplex occasio habendi concionem concurrat, si utrique tamen eadem Propositio æqualiter conveniat. Ut, si Primitiæ alicujus sacerdotis celebrentur die anniversario Dedicationis Templi, posset ex illo *Luca 19. v. 9. Hodie salus domui huic facta est*, fieri hæc Propositio: Cùm de consecratione geminæ domûs Dei, vivæ scilicet, ac lapideæ, hodie agatur, *major est causa reverentiæ & lætitiæ ex consecratione sacerdotis, quàm Templi.* Quod argumentum in fine L. 6. dilatandû resumam. Sic cùm aliquando Festum B. Stanislai Kostka incidisset in Dominicam 22. post Pentec. ex illis verbis hujus Dominicæ: *Cujus est hæc imago & superscriptio? Matt. 22. v. 3.* traxi hanc Propositionem: *B. Stanislaus imago B. Virginis, inscripta SS. Nomine Jesu, & aliis signis gratia.*

CAPUT V.

De Partitione.

- Divisio quid. I. **Q**uid est Partitio, sive Divisio orationis? Resp. Quint. L. 4. c. 5. Est partitium orationis (per orationem hîc intelligendo Confirmationem) ordine collocata enumeratio. Fit hoc, quando orator interdum in ipsa Propositione, vel, ut ordinariè, post Propositionem, suam orationem in certa capita, de quibus acturus sit, distribuit.
- Ubi adhibenda. II. Num in omni oratione utendum Partitione?

tionem? Resp. Cicero illam aliquando non habet; aliàs eâ tectiùs utitur; apertiùs in Orationibus pro Quinctio, Sex. Rosc. Amerino, Lege Manilia, Cluentio, Muræna, Archia, Marcello, & 2. Philippica. Judicat Quintil. l. c. semper faciendam, quod quidem multi recentiores Oratores diligenter observant. Etvero plurimùm confert Partitio ad claritatem & ordinem orationis, ad memoriam oratoris & auditoris juvandam, atque ad hujus insuper patientiam retinendam, dum videt, quantum sit transactum, quantum supersit; nec parùm facilitatis affert in ipsa oratione componenda.

III. Quot capita seu partes plerumque complecti debet Partitio? Resp. Recentioribus placet, illam plerumque tres partes excedere non debere, eò quòd, si sua singulis proportio tribuatur, satìs impleant spatium, ad dicendum concessum. Ramus Rhetor contendit, illam esse vitiosam, si plures duabus partibus contineat. Quintil. l. c. ait: *Quapropter ne illos quidem probaverim, qui Partitionem vetant ultra tres propositiones extendere. Quæ sine dubio, si nimium sit multiplex, fugiet memoriam judicis, & turbabit intentionem. Hoc tamen numero, velut lege, non est alliganda, cum possit causa plures desiderare.*

Quot partes
admittat.

IV. Quæ sunt Leges Partitionis? Resp. I. Sit clara & obvia; non recondita, non longiùs petita, non intricata: quid enim

Ejus leges.

I

insul-

insulsius, quàm si illud sit obscurum, quod claritatis inducendæ causâ institutum est?

2. *Brevis*, nec ullo supervacuo verborum luxu onerata. Est item supervacuum in species partiri, si dividere in genera sufficit, aut speciem generi subiicere, vel partem toti, vel miscere Effectus cum Causa. Ut si quis dicat: Principio agam de ipsius virtute, tum de Justitia, demum de Continentia: quæ duæ Species virtutum jam continentur in Genere. Ita sint partes inter se distinctæ & oppositæ, ne una in altera includatur. Nihilominus sint inter se connexæ, ut sortiantur ex eodem principio, & ad eundem scopum tendant.

3. *Integra*, quæ scilicet complectatur omnia, deinceps in oratione secutura, saltem primaria capita.

4. *Ordinata*, ut videlicet initio firma, in fine firmissima ponantur, ob causam hujus Libri c. I. n. 6. allatam. Rursus, ea pars statuatur in principio, ex qua, si præcedat, sequentes meliùs intelliguntur.

5. *Fideliter* insistat promissis, ut deinceps singulas partes eodem ordine tractet, quo illas antè in Partitione statuit; alioquin confunditur auditor. Nullam etiam ex præmissis omitat. Quod molestum incommodum ne propter temporis brevitatem contingat, dicendi spatium prævideat, nec plura in Partitione promittat, quàm speret, se intra illud posse dicere. Si quid ita ex scriptis supprimendum

dum

DE DISPOSITIONE.

131

dum censeat, illud caput omittat, quod habet minus virium. Cæterum Oratores, præsertim sacri, non angantur regulis divisionis, quas Dialectica tradit: satis est, si in expositione Verbi divini modò explicata observentur.

v. Unde sumuntur capita Partitionis? Unde sumatur divisio.

Resp. 1. & optimè Partitio nascitur *ex ipsa natura argumenti*. Ut: Mors est 1. inevitabilis: necesse igitur, ut ad illam nos disponamus. 2. Est propinqua: igitur præparatio non est differenda. 3. Est sine regressu: itaq; totâ, qua possumus, applicatione paranda.

2. *Ex Causis*. Ut: 1. Natura nos incitat ad vindictam passiones excitando; Christi, capitis nostri, gratia naturam corrigit. 2. Prudentia politica illam suadet specie utilitatis; Christus Rex noster leges contrarias Politicæ præscribit. 3. Ratio humana ad eandem impellit nomine Justitiæ; Christus tanquam noster Magister rationem hanc reformat. 3.

Ex Effectis. Ut: 1. Mala conscientia impedit peccatorem, ne fruatur bonis hujus vitæ. 2. Efficit, ut anticipatò sentiat mala vitæ alterius. 4. *Ex Proprietatibus* alicuius rei. Ut: SS. Eucharistia est panis vitæ, & panis fortium: panis vitæ, ut nutriat animam; panis fortium, ut eandem roboret. 5. *Ex Adjunctis*.

Non possessio bonorum terrenorum, sed solius Dei potest nos reddere beatos. Nam 1. illa nos non satiant. 2. Non verè

possidentur. 3. Non durant. Dum contra Deus nos fatiat, verè possidetur, & constanter, si velimus, nobis manet. 6. *Ex Enumeratione partium.* Ut: Tres species hominum se excusant à meditatione christiana exercenda, 1. Orationi non addicti, qui dicunt, se ad meditationem non obligari. 2. Rudes, qui causantur, se non scire modum meditandi. 3. Occupati, qui prætendunt, se non habere tempus. Ostendam primis obligationem; secundis modum; tertiis tempus. Item: Jejunium prodest corpori & animæ. 7. *Ex similitudine, vel Exemplis.* Ut: Pœnitentia Ninivitarum 1. vera dat in ruborem falsam Christianorum; 2. Illorum rigida horum remissam; 3. Eorundem prompta, istorum tardam & dilatam. 8. *Ex Antithesi.* Ut: 1. Legis Evangelicæ libertas est opposita mancipatui Legis Mundi. 2. Illius suavitas hujus rigori. 3. Illius sanctitas hujus impuritatis. Item: Indomita passio facit 1. ex homine bestiam, 2. Ex Christiano idololatram, 3. Ex Electo Reprobum. Bretteville L. 2. c. 5. 9. *Ex speciebus Generi subjectis.* Ut cum aliquem laudaturi certas species virtutum monstrandas ex omnibus seligimus, aut totum genericum in suas species distribuimus. Sic Cicer. pro Lege Man. Virtutem bellicam Pompeii dividit in scientiam rei militaris, fortitudinem, auctoritatem, felicitatem. 10. *Ex argumentis ad probandam propositionem*

nem

nem inventis. Ut: Temperantiam 1. Ratio suadet, 2. Exempla docent, 3. Lex Christiana præcipit. 11. *Ex Themate* sacræ orationi præmissio. Ut: 1. *Diligite inimicos vestros*, 2. *Benefacite his, qui oderunt vos.* Matth. 5. v. 44. *Facite fructus dignos Pœnitentia.* Luc. 3. v. 8. Pœnitentiam 1. oportet *facere*, non tantum dicere, ut solent plerique. 2. *Fructus* proferre debet, non sola folia externæ speciei. 3. *Dignos* Deo læso, & peccatorum gravitate. 12. *Ex Tempore* præterito, præsentem, futuro. Ut: *Ingratus* 1. Perdit beneficia accepta, 2. Non accipit in præsentem, 3. Nil acquirat in futurum. 13. *Ex Antecedentibus, Consequentibus, & Concomitantibus.* Ut: Peccatum est grande malum 1. Quia ingens ingratitude summis beneficiis exhibita. 2. Quia parit infinita hujus & alterius vitæ mala. 3. Quia cum ingenti contemptu fit præsentem, prohibentem, & concursum universalem præstantis Dei. 14. *Ex loco.* Ut: Quæ supra, infra, intra nos sunt, suadent, facile esse servire Deo. 15. *Ex Contrariis.* Ut: Vitium probis & improbis displicet. Bona conscientia in vita & morte consolatur. Gratia Dei facile amittitur, difficulter recuperatur. Parentes raro satisfaciunt obligationi, quam habent erga filios: Filii rariùs obligationi, quam habent erga Parentes. 16. *Ex vario respectu ejusdem rei.* Ut: DetraCTOR nocet 1. ei, cui detrahit, 2. Audienti, 3. Sibi ipsi. 17. *Ex etatibus*

bus

bus. Ut: Labor honestus juvenes & senes decet. 18. *Ex Conditionum diversitate.* Ut: Humilitas ignobilibus debet esse propria; nobilibus magis quàm illis debet esse comendata. 19. Sic, ne infinitus sim, ex omnibus ferè Locis oratoriis, & eorum partibus superiùs explicatis, potest depromi materia Partitionis. Nota denique sequentia exempla. Qui frequenter confitetur, 1. curat malum difficile cum minore difficultate. 2. Applicat media, dum adhuc profunt. 3. Cavet, ne grave malum ipsi fiat familiare. Peccatum veniale ex parte Dei, & ex parte hominis connectitur cum mortali. Item est gravius malum, quàm communiter censeatur; quia punitur 1. graviter à Deo, eoque 2. justissimo, 3. sapientissimo, 4. clementissimo. S. Franciscus Salesius Amator Dei & hominum, à Deo & hominibus amatus. Possumus & debemus scire necessaria ad salutem: non igitur nos excusat, sed accusat eorum ignorantio. Christianus est summæ dignitatis, quia 1. Filius adoptivus Dei Patris, 2. Frater & membrum Dei Filii, fratris & capitis nostri, 3. Templum Spiritûs sancti. Juxta S. Bern. in Psalm. 90. SS. Angeli Custodes, 1. Fideles, 2. Prudentes, 3. Potentes sunt: quid sub eorum custodia timeamus? Sufficiant hæc exempla Partitionis. Plura quemque ingenium, & Recentiorum ingeniosæ orationes docebunt.

VI. Quid

VI. Quid est *subdivisio* ? Resp. Est capi- *Subdivisio.*
tum Partitionis in suas partes secundarias, si-
quas habet, divisio. Hæc interdum clari-
tatis gratiâ fit, dum singulis hujusmodi ca-
pitibus breviter additur ratio, per quam in
Confirmatione probabuntur. Hæc Subdi-
visio reipsa est Figura Distributionis, infe-
riùs explicanda. Eadem, uti grata, & pro-
docilitate auditorum nonnunquam utilis,
sæpe etiam necessaria est, ita nec quærenda
semper, nec fugienda est. Cavendum nihi-
lominus, ne Divisionum & Subdivisionum
cumulo tollatur perspicuitas, cujus tamen
gratiâ fiunt. Modum subdividendi habes in
hoc exemplo: Ministros Christi in Confes-
sione respicere oportet 1. tanquam medicos,
2. tanquam mediatores, 3. tanquam docto-
res. Peccator est æger; indiget igitur me-
dico. Est rebellis, læsæ Majestatis reus; itaq;
opus habet mediatore. Est rudis, juxta illud:
Omnis peccans ignorans: ergo necesse ha-
bet doctore. Postremò ne dicas, SS. Patres
non fecisse tales Partitiones, adeóque sacris
orationibus eas non convenire: plerumque
enim soli interpretationi Scripturarum insi-
stebant. Ut ut verò sit, modus iste parti-
endi utilis planè, & elegans est, nec quid-
quam continet, quod sacram Eloquentiam
dedeceat.

CA-